

Stockholm 26 juni 2018

KLYS uttalande om DSM-direktivet

Viktigt steg mot en mer rättvis upphovsrätt på nätet

I förra veckan röstade EU-parlamentets rättsliga utskott om ett nytt upphovsrättsdirektiv, det s k DSM-direktivet. Direktivet är ett viktigt steg mot att ge kulturskapare bättre villkor när deras verk används och sprids på nätet. I mediedebatten den senaste tiden har dock kulturskaparnas röster saknats. Istället har en rad missförstånd och rena felaktigheter om direktivets innebörd florerat, som i första hand gynnar några få multinationella företag, som till varje pris vill undvika reglering på området.

KLYS – som genom våra medlemsorganisationer företräder ca 30 000 yrkesverksamma kulturskapare i Sverige, som de allra flesta är beroende av en fungerande upphovsrätt för sin försörjning – anser att det är *mycket angeläget att direktivet blir verklighet* och vill här ge vår bild av utgången i rättsliga utskottet.

Undersökningar visar att det är konstnärligt, kulturellt och journalistiskt innehåll som driver den digitala ekonomin. Trots detta når de intäkter som nätet genererar inom den kulturella och kreativa sektorn i mycket liten utsträckning fram till kulturskapare, ibland inte alls. Detta konstateras inte minst i den svenska konstnärspolitiska utredning som presenterades i mars i år, men också i olika EU-studier genom åren. Det beror bl a på att upphovsrätten inte fungerar fullt ut för upphovspersoner och utövare på nätet. EU:s DSM-direktiv syftar till att råda bot på denna obalans (s k Value Gap) och ge förutsättningar för en mer rättvis och hållbar marknad för kulturskapare och andra aktörer i den digitala miljön.

KLYS stödjer därför de bestämmelser i direktivet som rättsliga utskottet nu röstat igenom och som är till för att stärka upphovspersoner och utövare som avtalslutande part (artikel 14-16) samt de bestämmelser som ska underlätta för rättighetshavare att kunna träffa avtal med internetplattformar, såsom Youtube (artikel 13). Dessa bestämmelser skapar en god grund för att ge kulturskapare ett bättre och mer ändamålsenligt upphovsrättsligt skydd och skäliga ersättningar, vilket också bidrar till de kulturella och kreativa näringarnas tillväxt.

Syftet med den omdebatterade artikel 13 är inte i första hand att materialet ska tas bort, utan att rättighetshavarna och plattformarna ska kunna ingå avtal om användning och ersättning. Förslaget ställer inte några krav på att plattformarna ska identifiera vem som laddar upp olovligt material. I stället handlar det om att identifiera det specifika innehåll som rättighetshavarna anmält. Filtrering är inget KLYS driver eller ens har tolkat in i den aktuella artikeln.

KLYS – EN SAMLAD RÖST FÖR SVERIGES KULTURSKAPARE

Sveriges Författarförbund, Dramatikerförbundet, Svenska Journalistförbundet, Sveriges Läromedelsförfattares Förbund, Konstnärernas Riksorganisation, Svenska Tecknare, Svenska Fotografers Förbund, Föreningen Svenska Tonsättare, SKAP, Federationen Svenska Musiker, Teaterförbundet för scen och film, Svenska Regissörsföreningen, Oberoende Filmares Förbund, Unionen, fackklubben vid SR, SVT och UR

EU:s ministerråds juridiska avdelning har publicerat en bedömning som innebär att artikel 13 utgör en väl avvägd balansering av de olika fundamentala rättigheter som berörs. Även EU-kommissionen har tittat på frågan inom ramen för en konsekvensanalysutredning och funnit att förslaget inte får någon negativ effekt på yttrandefriheten.

För kulturskapare är yttrandefriheten fundamentet för konstnärligt skapande och KLYS skulle aldrig stödja en lagstiftning som inskränker den. Kulturskapare vill att människor ska ha tillgång till och kunna njuta av deras film, musik, litteratur, scen- och bildkonst på nätet, men de vill också ha en rättvis andel av det värde som deras prestationer genererar.

Trots bestämmelserna i artikel 14-16 saknas fortfarande en möjlighet för *alla* kulturskapar-kategorier att få rimligt betalt för nyttjanden på nätet. KLYS beklagar därför att direktivet inte kompletterats med en sådan oavvislig ersättningsrätt, som KLYS m fl kulturskapar-organisationer i Europa drivit, och som garanterar ersättning även i de fall då den s k transparenstriangeln inte räcker till. Vi tolkar dock artikel 14a, som den kommit att utformas i rättsliga utskottets beslut, att den ger utrymme för att införa en sådan ersättningsrätt på nationell nivå i Sverige, vilket vi från KLYS kommer att arbeta för framöver.

KLYS – EN SAMLAD RÖST FÖR SVERIGES KULTURSKAPARE

Sveriges Författarförbund, Dramatikerförbundet, Svenska Journalistförbundet, Sveriges Läromedelsförfattares Förbund, Konstnärernas Riksorganisation, Svenska Tecknare, Svenska Fotografers Förbund, Föreningen Svenska Tonsättare, SKAP, Federationen Svenska Musiker, Teaterförbundet för scen och film, Svenska Regissörsföreningen, Oberoende Filmares Förbund, Unionen, fackklubben vid SR, SVT och UR